

Cuvânt introductiv

După aproape un secol și jumătate România a adoptat, în anul 2010, un nou Cod de procedură civilă, operă legislativă fundamentală pentru promovarea eficientă a valorilor democratice ale societății noastre. Adoptarea și intrarea în vigoare la 15 februarie 2013 a Noului Cod de procedură civilă reprezintă momente de referință în istoria legislației românești.

Codul de procedură civilă din 1865, ca și Codul civil din 1864, au supraviețuit unor epoci extrem de diferite și adeseori neprielnice pentru procesul de eficientizare și democratizare a justiției. Modificările care i s-au adus Codului de procedură civilă din 1865, de-a lungul îndelungatei sale istorii, cu deosebire în ultimul deceniu, au constituit repere importante ale simplificării și modernizării procedurii noastre civile.

NCPC a promovat reglementări și instituții noi, cum sunt cele privitoare la Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru dezlegarea unor probleme de drept, Contestația privind tergiversarea procesului, procedura de filtrare a recursurilor, procedura de soluționare a cererilor de valoare redusă, procedura privind crearea unui titlu executoriu european pentru creanțele necontestate etc.

Păstrarea unor instituții tradiționale și promovarea unor soluții moderne în varii materii ale procedurii civile reprezintă, în opinia noastră, una dintre trăsăturile cele mai importante și definitorii ale NCPC. O atare constatare ne permite să apreciem că sunt întrunite toate condițiile normative pentru ca România să aibă un bun Cod de procedură civilă. Sperăm că el va dăinui peste decenii și va fi „denn” de Codul de procedură civilă din 1865.

NCPC nu poate fi considerat ca o operă infailibilă, perfecțiunea în domeniul dreptului, dată fiind mobilitatea deosebită a relațiilor sociale, este greu, dacă nu chiar imposibil, de atins. Lumea juridică a fost întotdeauna în căutarea unor reforme legislative destinate să amelioreze actul de justiție. Nu este întâmplător faptul că în multe țări democratice europene, ca Franța, Italia, Spania, se vorbește foarte frecvent de reforma justiției. Iar, în mod paradoxal, o atare abordare se întâlnește chiar și în țările ale căror coduri de procedură civilă sunt relativ recente (Franța 1976, Spania 2000 etc.). Prin urmare, reformele în justiție nu par a avea un punct terminus sau oricum acesta este greu de imaginat în prezent.

Un procedurist francez constata relativ recent că în Franța marile reforme de procedură au fost adoptate la un interval de 130-140 de ani (1539, 1667, 1807 și 1976). Remarcabilul procedurist francez, cu rezerva firească, consideră că următoarea mare reformă n-ar trebui să fie adoptată decât în jurul anului 2100 (S. *Guinchard*, *Nouveau Code de procédure civile commenté*, p. 4). Desigur, este visul frumos al oricărui redactor al unui Cod de procedură civilă.

Care va fi destinul Noului Cod român de procedură civilă? Este o întrebare pe care am formulat-o și cu un alt prilej (*I. Ley*, Spre un mare Cod de procedură civilă?, *C.J.* nr. 11/2009, p. 603-605). Un răspuns tranșant ar fi cel puțin temerar. Avem totuși motive să fim optimiști. Oricum nădăjdum că NCPC nu va avea destinul istoric al altor coduri, care se modifică într-o cadență greu de imaginat (este, de pildă, cazul Codului fiscal). O rezervă importantă ar putea fi provocată de adoptarea unei „mici reforme” procedurale, caz rar în istoria dreptului, chiar înainte de punerea în vigoare a Noului Cod de procedură civilă și apoi a unei legi de punere în aplicare, care s-a vădit în fapt o veritabilă legislație modificatoare. Ar fi fost mai potrivit ca asemenea intervenții legislative să intervină după un proces firesc de receptare și aplicare a noilor instituții judiciare de către instanțele judecătorești.

Acum a sosit momentul unui efort de asimilare corectă a NCPC de către toți destinatarii acestuia: magistrați, avocați, consilieri juridici etc. Doctrina ar trebui să se alăture unor asemenea eforturi și să contribuie la interpretarea noilor dispoziții legislative, cu pasiunea și rigoarea ce trebuie să-i fie caracteristică. Mesajul nostru se adresează deopotrivă studenților facultăților de drept, ei fiind aceia care vor aplica timp mai îndelungat prevederile NCPC, iar destinul lor profesional nu va putea face abstracție de această reformă

Autorul